

Zgodnie z umową nr ZP-17/13 z dnia 13 czerwca 2013 r. pomiędzy Skarbem Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe a Gorczańskim Parkiem Narodowym sfinansowano ze środków funduszu leśnego w 2013 r. zadania:

Czynna ochrona ekosystemów Gorczańskiego Parku Narodowego

Przedsięwzięcie zachowania i ochrony ekosystemów Gorczańskiego Parku Narodowego jest kontynuacją rozpoczętych już w 1994 roku zadań przebudowy drzewostanów oraz ochrony bioróżnorodności ekosystemów nieleśnych GPN. Zachowanie i ochrona tych ekosystemów jest programem mającym na celu stabilizację zdrowotności zniekształconych drzewostanów Parku, wspieranie w nich naturalnych procesów przyrodniczych w kierunku stopniowej zmiany składu gatunkowego, z preferowaniem gatunków zgodnych z siedliskiem (głównie jodły i buka wraz z gatunkami domieszkowymi) .

Stosowane zabiegi ochronne przyczynią się do zachowania w Gorcach zbiorowisk nieleśnych (powstrzymania na nich sukcesji roślin drzewiastych), występujących na nich rzadkich i chronionych roślin oraz całych zespołów roślinnych. Jednym z ważniejszych celów kontynuowanego programu jest także znacząca poprawa bądź odtworzenie warunków bytowania dla cennych przyrodniczo gatunków fauny związanych z tymi ekosystemami, przede wszystkim ptaków, płazów, gadów oraz entomofauny.

Zakres dofinansowania:

Lp	Numer i opis zadania (zgodnie z harmonogramem projektu)
1	I.1 Odtworzenie schronu robotniczego i magazynu pułapek feromonowych oraz środków ochrony lasu na Przysłopku w formie dawnego szałasu wraz z wyposażeniem. Odbudowa drewnianego schronu (w formie szałasu pasterskiego) na polanie Przysłopek, służącego jako magazyn sprzętu do ochrony lasu (w tym rur i osprzętu do pułapek feromonowych), o wym. 6 x 4 m = 24 m ² , nie związanego trwale z gruntem: 1 szt.
2	I.2 Zakup palmtopów ASHTECH MM10 (rejestratorów terenowych GPS) Zakup: specjalistyczny sprzęt niezbędny do orientacji w terenie, do dokumentowania realizacji zadań ochronnych i monitoringu przyrodniczego: 6 szt.
3	I.3 Zakup obiektywu macro do lustrzanki Canon Sigma 105 F2,8 APO EX DG OS HSM Macro Zakup: specjalistyczny obiektyw macro do aparatu fotograficznego, konieczny do dokumentowania realizacji zadań ochronnych oraz monitoringu przyrodniczego w Parku – Sigma 105 F2,8 APO EX DG OS HSM Macro: 1 szt.
4	II.1 Ograniczenie szkodników świerka: wyłożenie i obsługa pułapek naturalnych i feromonowych OO:T, Ku, S, J, Ki Wyłożenie (z wywiezieniem) w terenie pułapek z feromonami, dołożenie w ciągu sezonu 2-go feromonu, ich regularna konserwacja i obsługa (opróżnianie pułapek z odłowionych owadów z ich liczeniem i niszczeniem), ocinanie dyspensera i obkaszanie – 1 095 szt. pułapek feromonowych. Zaadoptowanie na pułapki klasyczne wiatrowałów świerkowych, ich regularna kontrola, na koniec obserwacji ich okorowanie ze zniszczeniem kory - 60 szt. pułapek naturalnych

5	<p>II. 2 Zakup feromonów i sprzętu uzupełniającego do pułapek feromonowych Zakup: feromony do pułapek feromonowych: Ipsodor, Ipsodor W, Trypodor i Lymodor (w ciągu sezonu wyłożenie feromonów pilotażowych oraz podwójne wyłożenie feromonów na kornika drukarza: Ipsodor, Ipsodor W) – w sumie: 2 230 szt.; Zakup: sprzęt do pułapek rurowych: 100 kpl.</p>
6	<p>II.3 Ograniczenie szkodników świerka poprzez korowanie p.k.cz. OO:T, Ku,S, J, Ki Korowanie zasiedlonych i ściętych drzew świerkowych, stanowiących tzw. posusz kornikowy czynny oraz zasiedlonych złomów i wywrotów – zgodnie z potrzebami: ok. 440,74 m³</p>
7	<p>II.4 Zabezpieczenie mechaniczne i chemiczne młodników przed jeleniowatymi OO: T, Ku, S, J, Ki Zabezpieczanie przed jeleniowatymi odnowień i młodników za pomocą osłonek spiralnych oraz repelentu Cervacol: ok. 250,3 ha</p>
8	<p>II.5 Zakup osłon wierzchołkowych i repelentu "Cervacol" Zakup: spirale wierzchołkowe wielokrotnego stosowania, wykonane z tworzywa sztucznego: ok. 19,4 tys. szt., repelent do ochrony wierzchołków oraz strzałek Cervacol – ok. 2,0 t.</p>
9	<p>II.6 Wyłożenie karmy dla ptaków w okresie zimy (w tym zakup ok. 2000 kg słonecznika) OO:T, Ku,S, J, Ki, Dw Zimowe dokarmianie ptaków: Zakup i wyłożenie karmy (ziarno słonecznika): ok. 2 000 kg</p>
10	<p>II.7 Wyczyszczenie skrzynek lęgowych dla ptaków (w tym zakup skrzynek do wymiany zniszczonych) OO:T, Ku, S, J, Ki, Dw Usunięcie ze skrzynek lęgowych starych gniazd, naprawa ewentualnych uszkodzeń: ok. 781 szt.; Zakup nowych skrzynek do wymiany uszkodzonych: ok. 120 szt.</p>
11	<p>II.8 Ochrona płazów: wystawienie płotków zabezpieczających szlaki komunikacyjne OO:T, Ku, S Wystawienie i obsługa płotków zabezpieczających przed wchodzeniem płazów na drogi w okresie ich rozrodu: ok. 1,3 km</p>
12	<p>II.9 Ochrona płazów: czyszczenie i pogłębianie miejsc rozrodu (małe zbiorniki wodne) z zakupem woderów OO:T, Ku, S, J, Ki, Dw Usuwanie namulów, pogłębianie, zapewnienie dopływu wody i światła w istniejących małych zbiornikach wodnych: 18 szt.; Zakup specjalistycznego obuwia do wchodzenia do wody – woderów: 4 pary</p>
13	<p>II.10 Odtworzenie zbiornika dla płazów w oddz. 110f zniszczonego przez falę powodziową 2010 r. Zakończenie prac z użyciem bentonitu OO:T Odtworzenie zbiornika dla płazów przez usunięcie namulów, pogłębianie dna, uszczelnienie bentonitem uszkodzonego wału (282 m²) zapewnienie dopływu wody i światła: 1 szt.(obiekt),</p>

14	<p>II.11 Ochrona płazów: wykaszanie otoczenia stawów w parku dworskim, likwidacja rdestowca i chwastów (+ zakup herbicydów) OO:D</p> <p>Bieżące wykaszanie roślinności zielnej wokół stawów w parku dworskim w Porębie Wielkiej, niszczenie zakupionym herbicydem rdestowca ostrokończystego (gatunek inwazyjny) w otoczeniu tych stawów. Praca powtarzana wielokrotnie w ciągu sezonu, na pow. ok. 1,0 ha; Zakup herbicydu: ok. 4,0 l.</p>
15	<p>II.12 Ochrona płazów: wyczyszczenie z namulów dolnego stawu OO:Dw.</p> <p>Oczyszczenie z namulów (wraz z ich wywiezieniem) dolnego stawu w parku dworskim w Porębie Wielkiej: 150 m² (1 obiekt);</p>
16	<p>II.13 Usunięcie skutków fali powodziowej z 2010 r. w rejonie parku dworskiego; cd. prac: odtworzenia odpływu ze stawów dworskich, likwidacja kolein na drodze OO D</p> <p>Odtworzenie odpływu (400 mb) odprowadzającego wodę ze stawów w parku dworskim w Porębie Wielkiej: 1 kpl. Likwidacja kolein na drodze – 0,1 km.</p>
17	<p>II.14 Ochrona płazów: likwidacja kolein, odtworzenie przepustów z zabudową + wykonanie zapór przeciw rumoszowych OO:Tu, Ku, S, J, Ki</p> <p>Zasypywanie kolein (stanowiących zagrożenie dla rozwoju płazów) i wyrównywanie nawierzchni dróg gruntowych celem uniemożliwienia w nich płazom rozrodu: 4,8 km. Czyszczenie, konserwacja i odtwarzanie budowli drogowych (przepusty i kaszycy) odwadniających nawierzchnię drogi i zabezpieczających ją przed powtórny zabagnieniem; konserwacja i odbudowa przepustów z zabudową: 10 szt., wykonanie zapór przeciwrumoszowych: ok. 10 szt.</p>
18	<p>II.15 Zakup materiałów (kręgów do przepustów, drewna na kaszycy)</p> <p>Zakup: betonowe kręgi do przepustów; drewno okrągłe do budowy kaszyc</p>
19	<p>II.16 Ochrona obszarów przyrodniczo cennych: udrażnianie dróg, szlaków in ścieżek turystycznych przez rozcinanie i odsunięcie leżących złomów i wywrotów drzew OO: Tu, Ku, S, J, Ki, Dw</p> <p>Rozcinanie i odsuwanie wywrotów złomów drzew, uniemożliwiających przejście lub przejazd przez uczęszczane drogi, szlaki i ścieżki turystyczne w Parku (głównie w obszarach rozpadających się drzewostanów świerkowych regla górnego): ok. 44 km</p>
20	<p>II.17 Bezpieczeństwo ruchu turystycznego w rezerwach ścisłych: usuwanie stojącego posuszu jałowego w rejonie dróg, szlaków i ścieżek turyst. OO: Tu, Ku, S, J, Ki, Dw</p> <p>Usuwanie stojących drzew stanowiących posusz jałowy oraz drzew zawieszonych i silnie nachylonych przy uczęszczanych drogach, szlakach i ścieżkach turystycznych w Parku (głównie w obszarach rozpadających się drzewostanów regla górnego), zagrażających bezpieczeństwu przebywających tam osób: ok. 40 km</p>
21	<p>II.18 Koszenie mechaniczne, ręczne polan OO:Tu, Ku, S, J, Ki, D</p> <p>Koszenie polan rotacyjnymi kosiarkami ciągnikowymi, kosiarkami samojezdnymi, kosami ręcznymi lub spalinowymi na wysięgniku: 8,38 ha</p>
22	<p>II.19 Usuwanie skoszonej biomasy oraz formowanie przyzm kompostowych OO:Tu, Ku, S, J, Ki</p> <p>Zbieranie i składanie w stosy skoszonej trawy, z pow.: 8,38 ha</p>

23	II.20 Usuwanie krzewów z polan wraz ze składaniem w stosy lub zrębkowaniem biomasy. Usuwanie naturalnych odnowień zarastających fragmenty polan wraz ze składaniem w stosy pozyskanej biomasy lub jej zrębkowaniem z użyciem posiadanego rębaka, z pow.: ok. 2,5 ha
24	II.21 Odnowienie sztuczne powierzchni z zakupem i transportem sadzonek jodły, świerka i buka oraz gat. domieszkowych oraz palikowanie sadzonek OO:S Odnowienia sztuczne, na powierzchni wraz z ich opalikowaniem: ok. 1,0 ha; Zakup sadzonek z zakrytym systemem korzeniowym oraz ich transport na powierzchnię odnowieniową: ok. 4,5 tys. szt.
25	II.22 Wykonanie zabiegów melioracji agrotechnicznej na odnowionych powierzchniach (obkasanie sadzonek) OO: S, Ki Ręczne koszenia chwastów w założonych uprawach, na powierzchni: ok. 3,0 ha
26	II.23 Ochrona zasobów wody - oczyszczenie i zabezpieczenie wybranych ujęć źródeł Konserwacja lub odtworzenie ujęć źródeł na polanach, stanowiących siedlisko bezkręgowców krenobiontycznych i krenofilnych: 10 szt.
27	II.24 Ochrona wartości kulturowych - oczyszczenie i zabezpieczenie miejsc grobów, obozów partyzanckich z okresu II wojny światowej i innych obiektów historycznych Oczyszczenie z powalonych drzew, gałęzi i liści wraz z ich odsunięciem oraz punktowe usunięcie nalotów z powierzchni mogił, pomników, miejsc po ziemiankach partyzanckich oraz innych obiektów historycznych w Parku: 10 obiektów
OGÓLEM:	

Koordynator przedsięwzięcia
– Zbigniew Żurek